

آیین نامه اجرایی معاینه و معافیت پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی موضوع**تبصره (۱) ماده (۲۹) اصلاحی قانون خدمت وظیفه مصوب ۱۳۹۰ به تصویب هیأت وزیران****رسیده و از تاریخ ۱۳۹۳/۰۵/۰۱ اجرایی شده است.****ماده ۱:**

دراین آیین نامه ، اصطلاحات زیر در معانی مشروح به کار می روند:

الف - قانون : قانون خدمت وظیفه عمومی - مصوب ۱۳۶۳ - و اصلاحات بعدی آن. ب - نیروی انتظامی : نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران. پ- نیروی های مسلح: ستاد کل نیروهای مسلح ، ارتش جمهوری اسلامی ایران ، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران ، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمانهای تابع و وابسته به آنها. ت- وزارت : وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی. ث- سازمان : سازمان وظیفه عمومی نیروی انتظامی و رده های هم نام در استان ها. ج- شورای شهرستان : شورای پزشکی سازمان و شهرستانها ، موضوع تبصره های (۱) و (۲) ماده (۴۱) قانون. چ- شورای استان : شورای عالی پزشکی سازمان در استانها ، موضوع ماده (۴۲) مکرر قانون. ح- شورای سازمان : شورای عالی پزشکی موضوع ماده (۴۳) قانون. خ- شورا ها : شورای شهرستان ، شورای استان ، شورای سازمان. د- شورای نیرو : شورای پزشکی بیمارستانهای نیروهای مسلح موضوع ماده (۴۲) قانون. ذ - شورای پزشکی : شورای شهرستان با شورای نیرو حسب مورد. ر- مشمولان : کسانی که در شمول قانون قرار دارند از جمله کارکنان وظیفه.

تبصره:

سایر اصطلاحات به کار رفته در این آیین نامه ، مبتنی بر معانی و تعاریف به کارگرفته شده در قانون و آیین نامه اجرایی آن می باشد.

ماده ۲:

مشمولان از نظر توان و سلامتی جسمی و روانی در چهار دسته زیر قرار می گیرند:

الف - دسته یکم : کسانی که از لحاظ جسمی و روانی ، سالم بوده وقادر به انجام خدمت دوره ضرورت هستند. ب- دسته دوم : کسانی که دچار بیماری و نقص عضو اختلال روانی جزئی هستند و اگر چه به دلیل عدم برخورداری از سلامتی کامل ، توان انجام امور رزمی را ندارند ولی به تناسب نوع بیماری یا نقص عضو و با لحاظ میزان تحصیلاتشان ، قادر به انجام خدمت دوره ضرورت در امور غیررزمی هستند و به عنوان مشمولان معاف از رزم شناخته می شوند. ج- دسته سوم : کسانی که دچار عدم رشد یا بیماری های جسمی یا روانی درمان پذیر هستند و به دلیل اینکه باید برای بازیابی سلامت ، تحت درمان ومعالجات لازم قرار گیرند ، در مدتی که براساس ضوابط موضوع این آیین نامه و پیوست آن تعیین میگردد، قادر به انجام خدمت دوره ضرورت نیستند و در مدت مذکور، به عنوان مشمولان معاف موقت پزشکی شناخته می شوند. د- دسته چهارم : کسانی که دچار بیماری و نقص عضو یا اختلال روانی غیر قابل درمان هستند و به طور دائم ، قادر به انجام خدمت دوره ضرورت در امور رزمی یا غیر رزمی نیستند و آن دسته از مشمولان معاف موقت پزشکی که با رعایت ترتیبات مقرر در ماده (۴۰) قانون و ماده (۲۵) این

آیین نامه ، نیاز به معالجات طولانی مدت (بیش از دو سال) دارند و به عنوان مشمولان معاف دائم پزشکی شناخته می شوند.

تبصره:

باتوجه به ضوابط این ماده ، مشمولان دچار بیماری ها ، عدم رشد ها و نقص عضوهای به شرح فهرست پیوست که تایید شده به مهردفتر هیات دولت است ، حسب میزان تحصیلاتشان ، در دسته تعیین شده مربوط قرار می گیرند.

ماده ۳:

مشمولان به هنگام معرفی برای اعزام به خدمت باید از نظر سلامت جسمی و روانی توسط یک پزشک که در آیین نامه پزشک اول نامیده می شود ، به شرح مواد این آیین نامه مورد معاینه قرار گیرند.

ماده ۴:

پزشک اول ، یک نفر از پزشکان نیروهای مسلح می باشد و در صورت نبودن ، از پزشکان غیر نظامی منعهد که صلاحیت آنان به وسیله نیروی انتظامی تایید شده باشد ، استفاده خواهد شد.

ماده ۵:

پزشک اول ، وضعیت جسمی و روانی مشمولان را با لحاظ ماده (۲) این آیین نامه ، مورد معاینه قراردادده و نتیجه را در برگه معاینه اولیه که توسط سازمان تهیه می شود، درج و مهر و امضاء می نماید.

ماده ۶:

در صورتی که پزشک اول ، مشمول را جزء دسته یکم موضوع ماده (۲) تشخیص دهد و وی به این تشخیص، اعتراض داشته باشد یا مشمول را جزء دسته های دوم تا چهارم تشخیص دهد، موضوع برای اظهار نظر به شورای شهرستان احاله خواهد شد.

ماده ۷:

شورای شهرستان از سه نفر پزشک نیروهای مسلح تشکیل می گردد و رای اکثریت آنان ملاک عمل است.

تبصره ۱:

در صورتی که تامین پزشکان مورد نیاز از نیروهای مسلح امکان پذیر نباشد، نیروی انتظامی از پزشکان غیر نظامی مورد تایید ، در شورای شهرستان استفاده خواهد کرد.

تبصره ۲:

چنانچه یکی از اعضای شورای شهرستان ، مشمولی را به عنوان پزشک اول مورد معاینه قرار داده باشد، مجاز به اظهار نظر درباره همان مشمول، در شورای شهرستان نمی باشد.

ماده ۸:

شورای شهرستان، مضمولان موضوع ماده (۶) این آیین نامه به صورت بالینی مورد معاینه قراردادده و چنانچه بیماری یا نقص عضو آنان مشهود باشد یا به نحوی برای اعضای شورای شهرستان محرز باشد، براساس مفاد این آیین نامه ویبوست آن، درباره معافیت پزشکی مضمولان، اظهار نظر می نماید و در غیر این صورت، پس از انجام معاینه تخصصی در نزدیک ترین بیمارستان نیروهای مسلح یا مرکز مجهز وزارت و اخذ نظر پزشک متخصص، اظهار نظر خواهد نمود.

تبصره:

نظرات تخصصی موضوع این ماده، جنبه مشورتی داشته و شورای شهرستان الزامی به پذیرش آنها ندارد.

ماده ۹:

چنانچه پس از معاینه مضمول در شورای شهرستان و قبل از اعزام به خدمت، تغییری در وضع جسمی یا روانی وی حاصل شده و بیماری جدیدی به وجود آید یا بیماری قبلی تشدید شود که به تشخیص سازمان و یا کسب نظر مشورتی پزشک معتمد، قادر به انجام خدمت نباشد، مضمول مجدداً در شورای شهرستان مربوط مورد معاینه قرار گرفته و نظر اخیر شورای یاد شده ملاک عمل می باشد.

ماده ۱۰:

رسیدگی به تقاضای معافیت پزشکی مضمولانی که برابرقانون و آیین نامه اجرایی مربوط، به تحصیل اشتغال داشته و از معافیت تحصیلی استفاده می نمایند، پس از فراغت از تحصیل یا ترک تحصیل یا اخراج به عمل خواهد آمد، مگر در خصوص نقص عضو یا بیمارهایی که براساس ضوابط این آیین نامه ویبوست آن، مقطع تحصیلی در آن اثر نداشته باشد.

ماده ۱۱:

مضمولان مقیم خارج از کشور که درخواست رسیدگی به وضعیت پزشکی دارند، از طریق نمایندگی کنسولی دولت جمهوری اسلامی ایران در محل اقامت خود یا نزدیک ترین نمایندگی تعیین شده، به پزشک معتمد معرفی می شوند.

تبصره ۱:

تایید اقامت مضمولان در خارج از کشور برعهده نمایندگی کنسولی موضوع این ماده و براساس ضوابط مربوط می باشد.

تبصره ۲:

پزشک موضوع این ماده، با پیشنهاد وزارت امور خارجه و تایید سازمان، از پزشکان ایرانی مقیم خارج و در صورت عدم دسترسی، از پزشکان خارجی انتخاب می گردد.

ماده ۱۲:

پزشک موضوع ماده (۱۱) این آیین نامه، مضمول مربوط را از نظر سلامت جسمی و روانی مورد معاینه قرار داده و در صورتی که وی را دچار بیماری، عدم رشد یا نقص عضو تشخیص دهد و یا برای تشخیص، نیازمند معاینات تخصصی و سایر اقدامات تشخیصی بداند، اقدام لازم را برای معرفی مضمول به بیمارستان خارج از کشور مورد تایید سازمان، معمول و پس از دریافت نتیجه، مراتب را به نمایندگی مربوط اعلام می نماید.

ماده ۱۳:

نماینده‌گی موضوع ماده (۱۳) این آیین نامه، پس از اخذ نتیجه، نسبت به تشکیل و تکمیل پرونده مشمول مربوط اقدام و پرونده را پس از تایید مسئول نماینده‌گی، از طریق وزارت امور خارجه جهت طرح در شورای شهرستان و اظهار نظر بر اساس ضوابط این آیین نامه و پیوست آن و محتویات پرونده، به سازمان ارسال می‌کند.

تبصره:

سازمان می‌تواند جلسات شورای شهرستان را برای رسیدگی به وضعیت مشمولان موضوع این ماده، با استفاده از پزشکان مورد تایید ایرانی داخل یا خارج از کشور، با هماهنگی وزارت امور خارجه در نماینده‌گی برگزار نماید.

ماده ۱۴:

به منظور رسیدگی به اعتراض مشمول به رای شورای شهرستان پس از انجام معاینات تخصصی و تصمیم‌گیری نهایی، شورای استان، متشکل از سه نفر پزشک متخصص استان تشکیل می‌گردد.

ماده ۱۵:

به منظور رسیدگی به موارد عدم تطابق رای شورای پزشکی، با قانون و این آیین نامه و پیوست آن، که بنا به تشخیص رییس سازمان یا نماینده اوتعیین می‌شود، شورای سازمان متشکل از سه نفر پزشک متخصص نیروهای مسلح تشکیل می‌گردد.

ماده ۱۶:

در شورای استان و شورای سازمان، رای اکثریت پزشکان عضو، معتبر و مبنای عمل سازمان است و اعضای شورای شهرستان، امکان عضویت در آنها را ندارند.

ماده ۱۷:

مشمولان که پرونده آنان به شورای استان یا شورای سازمان ارجاع می‌گردد موظفند ظرف یکماه از تاریخ ابلاغ معرفی نامه، خود را جهت معاینه معرفی نمایند و در صورت عدم حضور، شورای مربوط حذف مورد، بر اساس محتویات پرونده تصمیم‌گیری می‌نماید.

ماده ۱۸:

معاینه مشمولان در شورای استان یا شورای سازمان، به صورت بالینی انجام می‌پذیرد و در صورتی که بیماری با معاینه بالینی تایید نگردد، سازمان بر اساس درخواست شورای مربوط حسب مورد، موظف است مشمولان را برای معاینه تخصصی به نزدیک‌ترین بیمارستان‌های نیروهای مسلح یا مراکز مجهز وزارت معرفی نماید.

ماده ۱۹:

مشمولانی که برای معاینات تخصصی موضوع مواد(۸)و(۱۸)این آیین نامه معرفی می شوند، موظفند ظرف یک ماه به بیمارستان یا مرکز تعیین شده مراجعه نمایند و در صورت عدم مراجعه در مدت تعیین شده ،شورای مربوط حسب مورد،براساس محتویات پرونده ،تصمیم گیری می نماید و نظرآن ملاک عمل سازمان دراعزام مشمولان به خدمت می باشد.

ماده ۲۰:

مشمولانی که پس از معاینه درشورای استان یا شورای سازمان،قادر به خدمت تشخیص داده شده اند، چنانچه قبل ازاعزام ،دچارنقص عضویا بیماری جدیدی شوند که از نظرمعافیت پزشکی تعیین کننده باشد،وضعیت جدید آنان در شورای شهرستان مورد بررسی قرارگرفته و نظر اخیر شورای شهرستان ملاک عمل می باشد.

ماده ۲۱:

یگان های نیروهای مسلح مجاز به ترخیص مشمولانی که قبل از اعزام ،در شورای استان یا شورای سازمان معاینه شده اند ،نمی باشند مگر این که در حین خدمت ، بیماری یا نقص عضوی به وجود آید یا بیماری قبلی آنان تشدید یافته و از موارد معافیت دایم باشد که دراین صورت براساس رای شورای نیرو اقدام خواهد شد.

ماده ۲۲:

در صورتی که اعضای شورا،مشمولان را جزء دسته اول با دسته های دوم تا چهارم موضوع ماده (۲) تشخیص دهند ،مکلفند نظر خود را در برگ رای شورای مربوط که ملصق به عکس مشمول باشد با قید نوع بیماری و مستندات موضوع این آیین نامه وپیوست آن، درج و محل مربوط را باذکر مشخصات کامل خود ،شامل نام و نام خانوادگی و شماره نظام پزشکی مهر و امضا نمایند.

تبصره:

تشخیص موارد معافیت دائم برای کارکنان وظیفه در حین خدمت ،با شورای نیروی مربوط است.

ماده ۲۳:

نیروهای مسلح موظفند پزشکان مورد نیاز شورا ها را به نیروی انتظامی معرفی نمایند.

تبصره:

در صورتی که تامین پزشکان مورد نیاز از نیروهای مسلح امکان پذیر نباشد ،شبکه بهداشت ودرمان هر شهرستان ،حسب درخواست سازمان، پزشکان مورد نیاز را به نیروی انتظامی معرفی می نماید.

ماده ۲۴:

مشمولانی که متقاضی معاینه تخصصی باشند یا به آرای شورای شهرستان اعتراض داشته باشند ،هزینه های مربوط به معاینات تخصصی ، اعم از بالینی و تشخیصی را پرداخت می نمایند.

ماده ۲۵:

به مشمولانی که به علت ابتلا به بیماری به تشخیص شوراهای و در چارچوب ضوابط این آیین نامه و پیوست آن ، به طور موقت قادر به انجام خدمت دوره ضرورت نباشند ، به منظور درمان برای مدتی که شورای مربوط تعیین می نماید و در هر حال در هر مرحله ، از یک سال تجاوز نخواهد کرد ، معافیت موقت پزشکی داده خواهد شد و چنانچه در پایان سال دوم با وجود اقدامات درمانی ، شورای یاد شده ، بیماری رادرمان شده تشخیص ندهد و فرد نیز قادر به انجام خدمت نباشد ، از ابتدای سال سوم به طور دائم از خدمت دوره ضرورت معاف خواهد شد.

ماده ۳۶:

چنانچه مشمول ، بنا به اظهار خود یا نظر پزشک اول ، به مواد مخدر اعتیاد داشته باشد و اعتیاد وی توسط شورای شهرستان تایید گردد ، از سوی سازمان برای ترک اعتیاد در مدت شش ماه ، به یکی از مراکز تحت پوشش وزارت یا سازمان بهزیستی کشور معرفی می شود و مرکز یاد شده نتیجه را ظرف مدت مذکور ، به سازمان اعلام می نماید.

تبصره:

با توجه به حکم تبصره (۲) ماده (۳۹) قانون ، معافیت موقت پزشکی مشمولان موضوع این ماده که در مدت مقرر ، به مرکز مربوط مراجعه نمایند یا موفق به ترک اعتیاد نشوند ، از لحاظ داشتن اعتیاد به مواد مخدر ، قابل تمدید نخواهد بود.

ماده ۳۷:

کارکنان وظیفه ای که در حین خدمت دوره ضرورت ، مبتلابه بیماری یا نقص عضو شوند ، چنانچه پس از اتمام مدت معالجه که کمتر از شش ماه نباشد ، طبق نظر شورای نیرو ، قادر به انجام خدمت نبوده و بر اساس ضوابط این آیین نامه و پیوست آن ، معاف دائم پزشکی تشخیص داده شوند ، از بقیه خدمت دوره ضرورت معاف می شوند و مدت معالجه آنان ، جزء خدمت دوره ضرورت محسوب می گردد.

تبصره ۱:

چنانچه شورای نیروی مربوط تشخیص دهد که نقص عضو یا بیماری تا پایان خدمت مقرر که کمتر از شش ماه نباشد ، ترمیم نشده یا بهبود نخواهد یافت ، مراتب را مشروحاً در اوراق معاینه ذکر و با تنظیم صورتجلسه شورا ملصق به عکس مشمول به یگان خدمتی مربوط اعلام می نمایند تا نسبت ترخیص آنان و معرفی به سازمان اقدام شود.

تبصره ۲:

کارکنان وظیفه ای که در حین خدمت به سبب بیماری مورد معاینه قرار می گیرند و به تشخیص شورای نیرو ، براساس ضوابط این آیین نامه و پیوست آن ، شرایط معافیت دایم یا موقت داشته باشند ، چنانچه بیماری آنان مربوط به قبل از اعزام باشد با تنظیم صورتجلسه شورا ملصق به عکس مشمول به یگان خدمتی مربوط اعلام تا نسبت به ترخیص آنان و معرفی به سازمان اقدام شود.

تبصره ۳:

حین خدمت موضوع این ماده ، طول مدت قانونی خدمت دوره ضرورت از زمان اعزام تا پایان خدمت است.

تبصره ۴:

کارکنان وظیفه ای که در حین غیبت یا فرار، یا به سبب ارتکاب جرم و یا به صورت ارادی، مبتلا به بیماری یا نقص عضو شوند، ابتلای آنان به بیماری یا نقص عضو، حین خدمت موضوع این ماده محسوب نشده و مدت معالجه آنان، جزء خدمت دوره ضرورت محسوب نمی گردد و از لحاظ وضعیت معافیت پزشکی، طبق نظر شورای نیرو و براساس ضوابط این آیین نامه و پیوست آن، با آنان رفتار خواهد شد.

ماده ۲۸:

مشمولان پزشک اعم از پزشکان عمومی، دندانپزشکان و پزشکان متخصص، فقط در صورتی معاف دائم از خدمت دوره ضرورت شناخته می شوند که براساس ضوابط این آیین نامه و پیوست آن، به تشخیص شوراها و شورای نیرو، قادر به اشتغال به حرفه طبابت در نیروهای مسلح نباشند و آن عده از مشمولان مذکور که از سلامت کامل برخوردار نیستند، ولی قادر به طبابت در نیروهای مسلح می باشند به خدمت دوره ضرورت اعزام می شوند و برابر نظر شورای مربوط، از خدمت سنگین که با سلامتی آنان منافات داشته باشد از جمله امور رزمی، معاف خواهند شد.

تبصره:

نحوه آموزش مشمولانی که براساس حکم این ماده از امور رزمی معاف می شوند، در چارچوب حکم تبصره (۲) ماده (۳۹) قانون تعیین خواهد شد.